

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/234/2018
Identifikačné číslo spisu:	7112213248
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:7112213248.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Věry Petříkovéj. a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., v spore žalobcu TATRA ESTATE a.s., so sídlom Mickiewiczova č. 2, 811 07 Bratislava, IČO: 00 168 653 právne zast.: JUDr. Tomášom Plankom, advokátom so sídlom Námestie slobody č. 10, 811 06 Bratislava, proti žalovanej Košická rímskokatolícka Metropolitná Kapitula Košice, so sídlom Rooseveltova 14, 040 01 Košice, IČO: 31 968 694, právne zast. advokátskou kanceláriou Vojčík & Partners, s.r.o. so sídlom Rázusova 13, 040 01 Košice - mestská časť Staré mesto, IČO: 36 866 563 v mene ktorej koná JUDr. Leo Vojčík, advokát, o určenie vlastníctva na základe vydržania, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 36C 133/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. marca 2018 sp. zn. 2 Co 240/2017, takto

rozhodol:

Dovolenie žalovanej z a m i e t a.

Žalobcovi priznáva voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 21.11.2001 domáhal voči žalovanej určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaných na pk.vl. XXXX, kat. územie F., parc. č. XXXX -dom č. XXX,XXX a dvor o výmere 530 m², ktoré zodpovedajú parcele KN XXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 513m² zapísané na LV č. XXXX, okres F. A., obec: F. - R. H., katastrálne územie: R. H. na základe vydržania.

1.1.V žalobe uviedol, že žalovaná sa ako žalobkyňa v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 18C 149/96 domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej dňa 19.03.1976 medzi predávajúcim Rímskokatolíckym biskupským úradom v Košiciach a kupujúcim Družstevnou cestovnou kanceláriou Tatratour PR Bratislava, predmetom ktorej boli vyššie uvedené nehnuteľnosti. Ako dôvod neplatnosti uvádzala, že nehnuteľnosti neodpredal jej skutočný vlastník a zmluvu podpísala osoba na to neoprávnená, ako aj skutočnosť, že cirkev pri podpise tejto zmluvy konala pod nátlakom. Súd žalobe žalovanej v tomto spore vyhovel a posúdil kúpnu zmluvu žalovaného ako neplatný právny úkon.

1.2.Žalobca uviedol, že jeho právny predchodca - Družstevná cestovná kancelária Tatratour nadobudol

predmetnú nehnuteľnosť kúpnu zmluvou zo dňa 19.03.1976. Predávajúcim bol v kúpnej zmluve označený Rímskokatolícky biskupský úrad v Košiciach zastúpený kapitulným vikárom Š. S.. Hoci bolo v bode I kúpnej zmluvy uvedené, že v pozemkovej knihe je označený ako vlastníkom nehnuteľnosti Košická rímskokatolícka sídelná Kapitula je tam zároveň aj dodatok - v správe Rímskokatolíckeho biskupského úradu, na základe čoho žalobca, resp. jeho právny predchodca usudzoval, že zmluvu podpisuje a uzatvára oprávnená osoba. Právny predchodca žalobcu ani žalobca sám nikdy nemal pochybnosť o platnosti kúpnej zmluvy až do doručenia výzvy žalovanej na vydanie nehnuteľnosti zo dňa 22.12.1994.

1.3. Žalobca mal za to, že predmetnú nehnuteľnosť nadobudol do vlastníctva na základe inštitútu vydržania, dňom účinnosti novely OZ vykonanej zákonom č. 509/199 Zb., t.j. 01.01.1992, nakoľko boli naplnené všetky zákonom požadované predpoklady - titul nadobudnutia - kúpna zmluva zo dňa 19.03.1976, oprávnená držba, ktorá vznikla právnomu predchodcovi žalobcu 19.03.1976, trvanie držby - držba trvala nepretržite od roku 1976.

2. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom (v poradí tretím) z 3. septembra 2013 č.k. 36C 133/2012-54 určil, že výlučným vlastníkom nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie F. - R. H. - Dom meštiacky súpisného č. XXX, nachádzajúceho sa na parcele č. XXX o výmere 513 m² - zastavané plochy a nádvoria, je žalobca. Uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 14.369,39 Eur, pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 4.189,07 Eur a z trov právneho zastúpenia vo výške 10.180,32 Eur, na účet právneho zástupcu žalobcu JUDr. Tomáša Planka, Námestie Slobody 10, Bratislava, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalovanému nepriznal právo na náhradu trov konania.

2.1 Prvoinštančný súd vykonaným dokazovaním zistil, že dňa 19.03.1976 bola uzatvorená medzi predávajúcim Rímskokatolíckym biskupským úradom v Košiciach a kupujúcim Družstevnou cestovnou kanceláriou Tatratour, PR v Bratislave kúpna zmluva na kúpu nehnuteľnosti, zapísanej na PK vložke XXXX, kat. územie F., parcela p.č. XXXX - dom č.p. XXX,XXX s dvorom o výmere 530 m², ktorá zodpovedá parcele KN XXX - zastavaná plocha o výmere 513 m², zapísanej na LV XXXX, súp. č. XXX, na základe ktorej sa žalobca stal vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti. Vychádzajúc z intertemporálneho ustanovenia §868 OZ súd mal zato, že žalobca sa ku dňu 19.03.1976 dobromyseľne ujal držby predmetnej nehnuteľnosti a dobromyseľnosť považoval za preukázanú s ohľadom na skutočnosť, že žalobca pri uzatváraní kúpnej zmluvy v roku 1976 mal za to, že kúpnu zmluvu uzatvára s oprávneným subjektom, resp. osobou, t.j. mal za to, že predmetnú nehnuteľnosť nadobúda od subjektu oprávneného. Právny predchodca žalobcu sa od uchopenia držby po celú zákonom požadovanú 10-ročnú vydržaciú lehotu správal ako vlastníkom, nemal po celú túto dobu žiadne dôvodné pochybnosti o tom, že mu predmetná nehnuteľnosť nepatrí, platil riadne daň z nehnuteľnosti, pri výkone svojich práv nebol nikým po zákonom stanovenú vydržaciú dobu rušený. Ako jednoznačne vyplynulo aj z výpovedí strán sporu, žalobca sa až v roku 1994, prípadne až v roku 1995, a to predovšetkým podaním žaloby žalovaným na OS Bratislava II dozvedel, že mal uzavrieť kúpnu zmluvu s osobou, ktorá nemala právnu subjektivitu. Skutočnosť, že v roku 2003 bola kúpna zmluva vyslovená za absolútne neplatný právny úkon (nedostatok právnej subjektivity, resp. jej absencia u predávajúceho) na posudzovanie oprávnenosti tejto držby nemala podstatný vplyv. Platnosť nadobúdacieho právneho titulu je rozhodujúca len pri prevode vlastníctva na základe právneho úkonu. O takúto formu nadobudnutia vlastníctva v prejednávanej veci však nešlo, nadobúdacím titulom je vydržanie. Dôkaznou povinnosťou žalobcu ako nadobúdateľa bolo preukázať okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia predmetnej nehnuteľnosti, čo žalobca v konaní preukázal. Žalobca v konaní preukázal, že pri vstupe do držby bol v dobrej viere, preukázal svoje vnútorné presvedčenie, že nejednal protiprávne, preukázal také konkrétne okolnosti, z ktorých súd usúdil, že jeho presvedčenie je opodstatnené a týmito okolnosťami, ktoré svedčia o závere o existencii dobrej viery sú okolnosti týkajúce sa právneho stavu nadobudnutia jeho vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti a tieto svedčia aj o jeho poctivosti nadobudnutia, teda tzv. titul uchopenia sa držby - objektívne oprávnený dôvod nadobudnutia držby - existencia zmluvy, ktorá bola pre určitú vadu neplatná.

2.2 V posudzovanej veci mal súd z obsahu spisu ako aj z vykonaného dokazovania zrejmé, že žalobca sa v čase uzavretia právneho úkonu domnieval, že Rímskokatolícky biskupský úrad v Košiciach, za ktorý konal kapitulný vikár Š. S. (ten zmluvu aj podpísal), ako úrad vykonávajúci správu, je oprávnený za vlastníka uzavrieť právny úkon o prevode nehnuteľnosti. Súd na základe vykonaného dokazovania

dôvodil, že i keď bola kúpna zmluva vyhlásená za neplatnú, a teda jedná sa o domnelý právny titul, konanie žalobcu treba považovať za konanie v omyle, avšak jedná sa o omyl, ktorý v danom prípade je omylom ospravedlniteľným, nakoľko žalobca so zreteľom na všetky okolnosti prípadu postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno od žalobcu požadovať.

2.3 Súd ďalej pri skúmaní dobromyseľnosti žalobcu prihliadol najmä na to, že Rímskokatolícky biskupský úrad v Košiciach zastúpený kapitulným vikárom Š. S. konal za predávajúcu stranu nielen pri samotnom uzavretí právneho úkonu, ale aj v štádiách jeho prípravy, táto sa datuje od cca septembra 1975, kedy komunikoval nielen so žalobcom, ale aj s Ministerstvom kultúry SSR, sekretariátom pre veci cirkevné, ktoré v odpovedi biskupskému úradu predbežne súhlasilo s odpredajom nehnuteľnosti, pričom v liste zo 04.11.1975 vychádzalo z predpokladu, že biskupský úrad je vlastníkom nehnuteľnosti, a že v rozhodnutí MNV v Košiciach, odboru výstavby zo 04.03.1976, ktorým bolo rozhodnuté o vyššej odplate za predmet kúpy, konal MNV s Rímskokatolíckym biskupským úradom v Košiciach ako s vlastníkom nehnuteľnosti (rozhodnutie bolo okrem žalobcu doručené aj tomuto úradu), že kúpnu zmluvu, ktorú za predávajúcu stranu uzavrel Rímskokatolícky biskupský úrad v Košiciach a podpísal kapitulný vikár Š. S., schválilo Ministerstvo kultúry SSR a nadriadený orgán žalobcu, že žalobca uhradil biskupskému úradu kúpnu cenu uvedenú v kúpnej zmluve. Taktiež v neposlednom rade súd prihliadol aj na pomery, ktoré tu boli v čase uzavretia právneho úkonu, najmä že režim v tej dobe utlmoval nielen samotnú činnosť cirkvi, ale aj informácie týkajúce sa cirkvi, že v čase uzavretia právneho úkonu Občiansky ani Hospodársky zákonník neupravoval právnické osoby cirkevnej povahy a neexistoval ani zákon o registrácii cirkvi a náboženských spoločností, že jediným orgánom, ktorý mal v tom čase v kompetencii evidenciu cirkevných inštitúcií vrátane ich zložiek s právnou subjektivitou bolo Ministerstvo kultúry SSR, sekretariát pre veci cirkevné. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nemožno tu hovoriť o žiadnom právnom omyle žalobcu, teda držiteľa, vzhľadom na vyššie uvedené konštatovanie. Dobrá viera sa môže opierať aj o domnelý právny dôvod. Ani neplatnosť právneho úkonu o prevode vlastníctva však nie je okolnosťou vylučujúcou nadobudnutie vlastníctva vydržaním. Omyl žalobcu kvalifikoval súd prvej inštancie ako omyl ospravedlniteľný, tak skutkový, ako aj právny.

2.4 Súd vychádzal z listinných dôkazov predložených žalobcom, z ktorých je zrejmé, že svedok Š. S. sa voči právnenému predchodcovi žalobcu v čase uzatvárania kúpnej zmluvy správal ako osoba oprávnená túto zmluvu v mene predávajúceho uzatvárať, vykonaným dokazovaním nebolo zistené, aby nejakým spôsobom dal svedok Š. S. najavo, že je osobou neoprávnenou, prípadne, aby upozornil právneho predchodcu žalobcu, že predávajúci je osobou bez právnej subjektivity, právny predchodca žalobcu v čase uzatvárania kúpnej zmluvy nemohol a ani nemal vedomosť o tom, že predávajúci je osobou, ktorá nemá právnú subjektivitu a na základe tohto jeho správania a konania právny predchodca žalobcu pristúpil k uzatvoreniu kúpnej zmluvy v dobrej viere a v dobrej viere sa takto ujal držby a počas celej 10-ročnej vydržacej doby bol aj dobromyseľný.

2.5 Súd považoval za dôležité uviesť, že žalobcovi, resp. jeho právnenému predchodcovi nie je možné vytknúť nedostatok opatrnosti pri zisťovaní, resp. overovaní faktov, či Š. S., ktorý v čase uzatvárania kúpnej zmluvy vystupoval za cirkev navonok, či je skutočne štatutárnym zástupcom a či predávajúci je osobou s právnou subjektivitou, pretože tieto skutočnosti v tom čase neboli zistiteľné z verejnosti prístupných registrov alebo priamo zo zákona, tak ako tomu bolo a je napr. pri obchodných spoločnostiach, štátnych podnikoch.

2.6 Súd prvej inštancie na základe uvedeného uzavrel, že žalobca predmetné nehnuteľnosti užíval od 19.3.1976 do 1.1.1992 ako oprávnený držiteľ, požíval ochranu oprávneného držiteľa v zmysle § 123a ods.1 OZ a dňom nadobudnutia novely OZ vykonanej zákonom č. 509/1991 Zb., t.j. od 1.1.1992 sa stal vlastníkom sporných nehnuteľností.

3. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach rozsudkom (v poradí druhým v tejto fáze konania) z 22. marca 2018 sp. zn. 2Co 240/2017-143 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3.1 Odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, ktoré je vyčerpávajúce, preto na neho v plnom rozsahu odkázal. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie s prihliadnutím na odvolacie námietky odvolací súd poukázal na záväzné stanovisko Najvyššieho súdu SR vyjadrené v rozhodnutí sp.zn. 6Cdo 66/2010, ktorým bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Košiciach 3Co

/60/2008 zo dňa 06.10.2009 v spojení s opravným uznesením 3Co 60/2008 zo dňa 28.01.2010.

3.2 Vzhľadom k tomu, že Najvyšší súd SR vyslovil názor, že Rímskokatolícky biskupský úrad zastúpený kapitulárnym vikárom Š. S. vystupoval pri uzatváraní kúpnej zmluvy ako úrad vykonávajúci správu a nie ako vlastník, možno z toho vyvodiť, že žalobca bol pri vstupe do držby dobromyseľný. Za tejto situácie pri takomto právnom názore sú potom akékoľvek námietky žalovanej ohľadom nedobromyseľnosti žalobcu bezvýznamné a to vzhľadom aj na názor vyslovený v uvedenom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, že žalobca nemusel pri náležitej starostlivosti a opatrnosti vedieť, že činnosť Rímskokatolíckej Metropolitnej kapituly v Košiciach je prakticky utlmená a z toho vyvodiť, že Rímskokatolícku Metropolitnú kapitolu zastupuje kapitulárny vikár.

3.3 Vzhľadom na to považoval odvolací súd všetky námietky žalovanej za neopodstatnené, keďže bolo potrebné vychádzať zo záveru, že žalobca bol v užívaní dobromyseľný, a ani pri náležitej opatrnosti nemohol zistiť s kým mal správne zmluvu uzatvárať.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, pričom si uplatnila dovolacie dôvody podľa ustanovenia § 420 písm.f/ CSP nakoľko súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a druhý dovolací dôvod uplatnila podľa ustanovenia § 421 ods.1 písm. a/ CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

4.1. Dovolaťka vytýkala odvolaciemu súdu, že sa nezaoberal a neskúmal argumentáciu žalovanej, pričom odkázal len na právne záväzný názor vyslovený v skoršom zrušujúcom uznesení Najvyššieho súdu SR. Argumentovala tým, že odvolací súd sa odchýlil od právneho názoru vyjadreného v uznesení Najvyššieho súdu SR. Keďže sa odvolací súd podľa názoru dovolateľky nezaoberal argumentáciou obsiahnutou v odvolaní, došlo k porušeniu základného práva žalovanej zakotveného v článku 46 ods.1 Ústavy a čl. 6 bod.1 Dohovoru. Rozsudok odvolacieho súdu považuje za zmätočný a nepreskúmateľný.

4.2. Dovolaťka vytýkala odvolaciemu súdu, že nepreskúmal odvolanie podané žalovanou, ani nepreskúmal, či okresný súd riadne zhodnotil doplnené vykonané dôkazy a či došlo k správne právnemu posúdeniu veci. Odvolaciemu súdu vyčítala, že doplnené dokazovanie hodnotil podľa stavu konania pred nariadením doplnenia dokazovania, keďže zohľadnil uznesenie Najvyššieho súdu SR 6Cdo 66/2010 zo dňa 31.05.2011, ktoré mu predchádzalo. Žalovaná z toho dôvodu považovala rozsudok krajského súdu za arbitráry.

4.3. Dovolaťka tvrdila, že neboli preukázané objektívne okolnosti nasvedčujúce oprávnenosti držby, a v takom prípade je len samotný subjektívny pocit držiteľa nepostačujúci. Omyl držiteľa nepovažovala za ospravedlniteľný a konanie držiteľa podľa názoru dovolateľky nemožno posudzovať ako dobromyseľné. Uvádza, že v konaní žalobcu absentovala obvyklá miera opatrnosti pri uzatváraní kúpnej zmluvy, tvrdiac, že osoba s právnickým vzdelaním nepochybne pozná rozdiel medzi vlastníkom a správcom nehnuteľnosti. Konanie žalobcu dovolateľka označila ako konanie poznačené hrubou nedôslednosťou prameňiacou alebo z nedbanlivosti žalobcu, alebo z jeho neospravedlniteľného laxného prístupu k právnemu úkonu, že pri nadobúdaní do socialistického vlastníctva z vlastníctva prenasledovanej cirkvi, nie je potrebné byť pri označovaní vlastníka dôsledným.

4.4. Dovolaťka uviedla, že po celú dobu figurovala v pozemnoknižnej vložke č. XXXX kaz. úz. F., a teda ani nemala dôvod domnievať sa, že nejaký subjekt, ako je v tomto prípade žalobca, mohol protiprávne nadobudnúť nehnuteľnosti. Navyše, do roku 1992 právnická osoba nebola subjektom spôsobilým nadobudnúť nehnuteľnosti do vlastníctva vydržaním. Vydržaním nebolo možné nadobudnúť vec z majetku v socialistickom vlastníctve, alebo vec, ku ktorej má socialistická organizácia právo užívania. Právny predchodca žalobcu ako socialistická organizácia mal právo užívania predmetných nehnuteľností a už aj z tohto dôvodu sa vydržanie nehnuteľnosti vylučuje. Žalovaný nemohol mať dôvodné legálne očakávania, že môže prísť o svoje vlastnícke právo.

4.5. Dovolaťka navrhla rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 22.03.2018 sp. zn.: 2Co 240/2017 zmeniť tak, že zamietne žalobný návrh žalobcu v celom rozsahu a prizná žalovanej náhradu trov konania, eventuálne že rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 22.03.2018 sp. zn.: 2Co 240/2017 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca sa k podanému dovolaniu vyjadril podaním zo dňa 14.09.2018. Uviedol, že dovolateľ uviedol

totožné argumenty, ako boli riešené v predchádzajúcom dovolaní, a uznesením Najvyššieho súdu SR sp.zn.7Cdo 1150/2015 boli v zmysle vtedy platných ustanovení OSP odmietnuté. Rozsudok krajského súdu bol vtedy zrušený pre procesnú vadu (nedoručenie procesnej písomnosti protistrane). Žalobca uviedol, že v prípade porušenia procesných práv podľa dovolacieho dôvodu uvedeného v §420 písm. f)CSP táto otázka už bola posúdená v predošlom dovolacom konaní vedenom na Najvyššom súde SR pod sp.zn.7Cdo 1150/2015. V prípade dovolacieho dôvodu podľa §421 ods.1 písm. a) CSP teda odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolateľka neuviedla konkrétne rozhodnutia NS SR, od ktorých rozhodovacej praxe by sa odvolací súd odklonil a nekonkretizovala v čom sa napadnuté rozhodnutie odklonilo. Žalobca mal za to, že dovolateľka použila dovolanie na presadzovanie rovnakých argumentov ako v konaní pred okresným súdom a krajským súdom a dovolanie použila akoby to bol riadny opravný prostriedok. Záverom navrhol dovolanie dovolateľky zamietnuť ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je potrebné zamietnuť.

6. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V uvedenom prípade vyvodzovala dovolateľka prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

12. Vo vzťahu k prípustnosti dovolacieho dôvodu vyplývajúceho z § 420 písm. f/ CSP dovolateľka namietala, že odvolací súd sa nezaoberal argumentami uvedenými v odvolaní, neskúmal hodnotenie doplnených dôkazov a tieto nezohľadnil v správnej časovej súvislosti, kedy poukázala na uznesenie

Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo 66/2010, ktoré tomuto dokazovaniu predchádzalo a namietala preukázanie okolností nasvedčujúcich oprávnenosti držby, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania. Rozsudok odvolacieho súdu považovala za zmätočný, nepreskúmateľný a arbitrárny.

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spĺňa podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonné kritériá v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V reakcii na dovolacie argumenty dovolateľky dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, pričom to rozhodne nie je tento prípad. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Do úvahy preto neprichádza ani relevantnosť námietky, že súd prvej inštancie nedostatočným odôvodnením rozhodnutia dovolateľke znemožnil, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

15. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie rozhodnutia v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takomto prípade sa môže v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

16. Odvolací súd vo svojom odôvodnení skonštatoval, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a obmedzuje sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. V odôvodnení rozsudku uviedol, že odvolacie námietky dovolateľky už boli predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie, ktorý sa s nimi dôsledne vysporiadal pri rozhodovaní v danej veci. Ani ďalšie skutočnosti uvedené v odvolaní neumožňujú odvolaciemu súdu prijať iné závery a nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého výroku rozsudku, preto odvolací súd rozsudok napadnutý odvolaním ako

vecne správny potvrdil podľa §387 ods.1 CSP.

17. Skutočnosť, že odvolací súd v odôvodnení zohľadnil prvé uznesenie NS SR sp.zn. 6Cdo 66/2010 nemožno vyhodnotiť ako nesprávne hodnotenie doplnených dôkazov, ktoré by predstavovalo porušenie práva na spravodlivý proces tak, ako to uviedla dovolateľka. Konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jednotný celok. V tomto konkrétnom prípade bol spor k dňu rozhodovania dovolacieho súdu rozhodovaný súdom prvej inštancie celkovo trikrát, na odvolacom súde bol celkovo päťkrát a dovolacím súdom je rozhodovaný v poradí tretím rozhodnutím. Rozsudok krajského súdu (s celkovým poradím druhý) bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6 Cdo 66/2010, v ktorom konštatoval, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, (§241 ods. 2 písm.b) OSP) a že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§241 ods.2 písm.c). Najvyšší súd SR sa v danom štádiu konania vyjadril k prejednávaniu skutkovému stavu veci a rozsudok krajského súdu zrušil z dôvodov nesprávneho hodnotenia dôkazov, kedy tento prihliadol len na jednu svedeckú výpoveď a zhodnotený dôkaz neposúdil v kontexte s inými dôkazmi, ktoré boli vykonané. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd sú viazané právnym názorom vyjadreným v zrušujúcom uznesení dovolacieho súdu.

18. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu nedošlo k nesprávne procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP neexistuje.

19. Ďalej dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, teda tvrdila, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Právnu otázku dovolateľka výslovne nenaformulovala. Dovolací súd však posúdil dovolanie podľa obsahu. Dovolateľka uviedla, že do roku 1992 právnická osoba nebola subjektom spôsobilým nadobudnúť nehnuteľnosti do vlastníctva vydržaním. Vydržaním nebolo možné nadobudnúť vec z majetku v socialistickom vlastníctve, alebo vec, ku ktorej má socialistická organizácia právo užívania. Právny predchodca žalobcu ako socialistická organizácia mal právo užívania predmetných nehnuteľností a už aj z tohto dôvodu sa vydržanie nehnuteľnosti vylučuje. Za právnu otázku, ktorú chce dovolateľ riešiť považuje dovolací súd otázku, či je možné do oprávnenej držby právnickej osoby započítať aj držbu vykonávanú pred 1.januárom 1992.

19.1. Dovolateľ neoznačil v dovolaní ani rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa mali sudy v základnom konaní odkloniť, hoci výslovne uplatnil dovolací dôvod podľa § 421 ods.1 písm.a/CSP. Dovolací súd však konštatuje, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku, sp. zn. 2Cdo 201/2005 zo dňa 24.08.2006 uviedol, že podľa § 132a OZ v znení platnom do 31. decembra 1991 oprávneným držiteľom (zákon síce tento pojem nepoužil, ale je zjavné, že o neho išlo) mohol byť ten, kto s vecou zaobchádzal ako so svojou a so zreteľom na všetky okolnosti bol dobromyseľný, že mu vec patrí, a mal - pokiaľ nie je ustanovené inak - obdobné práva na ochranu, ako ich mal vlastník. Subjektom oprávnenej držby mohol byť teda občan aj právnická osoba. Oprávnená držba právnickou osobou však nemohla v dôsledku právnej úpravy vydržania uvedenej v § 135a OZ, v znení platnom do 31. decembra 1991 vyústiť do nadobudnutia vlastníctva. Až novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 509/1991 Zb. umožnila aj právnickým osobám nadobudnúť vlastníctvo k veciam vydržaním. Vlastníkom nehnuteľnosti sa tak od 1. januára 1992 počnúc stane právnická osoba, ktorá má nehnuteľnosť v oprávnenej držbe nepretržite po dobu desiatich rokov, a to aj v prípade, že sa stala oprávneným držiteľom pred 1. januárom 1992. Do doby vydržania treba započítať aj dobu oprávnenej držby, vykonávanej pred týmto dňom. Na toto rozhodnutie nadviazal Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí zo dňa 10.12.2008 sp.zn. 5Cdo 260/2008, v ktorom oprávnenú držbu právnickej osoby pred 1.1.1992 započítal do vydržacej doby pre nadobudnutie práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu. K problematike dôsledkov držby právnickej osoby realizovanej pred 1.1.1992 sa zaoberal aj Ústavný súd Českej republiky v náleze z 23.8.2000 sp.zn II.Ús 196/2000 ako aj Najvyšší súd Českej republiky napr. v rozsudkoch zo dňa 26. apríla 2000, sp. zn. 22 Cdo 2570/98, zo dňa 14. februára 2001, sp. zn. 22 Cdo 2651/99 a zaujali zhodný právny názor.

20. Z právnej úpravy vydržania pred 1.januárom 1992, t.j. pred účinnosťou zákona č. 509/1991 Zb.,teda vyplýva, že zásadne neumožňovala vydržanie právnickou osobou, právnická osoba nebola spôsobilým subjektom vydržania. Právnická osoba sa však mohla stať oprávneným držiteľom, ak s vecou nakladala ako so svojou a bola so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že jej vec patrí. (§132a ods.1 OZ v znení platnom do 31.12.1991). Zákon výslovne totiž žiaden subjekt práva z držby nevyklučoval, ale napriek tomu oprávnená držba právnickej osoby nemohla vyústiť do nadobudnutia vlastníckeho práva na základe vydržania, s ohľadom na znenie § 135a OZ, v znení platnom do 31.12.1991., ktoré upravovalo, že vlastníkom veci, ktorá môže byť predmetom osobného vlastníctva, sa stane občan, ktorý má nepretržite v držbe (132a ods.1 OZ) hnutelnú vec po dobu troch rokov a nehnuteľnú vec po dobu desiatich rokov. Odsek 3 tohto ustanovenia ďalej upravoval, že takto nebolo možné nadobudnúť vec z majetku v socialistickom vlastníctve alebo vec, ku ktorej má socialistická organizácia právo užívania podľa osobitných predpisov. Takto nebolo možné nadobudnúť ani právo k pozemku, ktorý je v socialistickom vlastníctve alebo ku ktorému má socialistická organizácia právo užívania podľa osobitných predpisov.

Inštitút vydržania bol opätovne zavedený do Občianskeho zákonníka novelou, a to zákonom č. 131/1982 Zb. s účinnosťou od 01.04.1983 a umožňoval vydržanie vlastníckeho práva len občanom, teda fyzickým osobám a súčasne vo svojich ustanoveniach upravoval možnosť započítania doby, po ktorú mal oprávnený subjekt nehnuteľnosť v držbe, aj dobu držby právneho predchodcu, ktorý mal vec nepretržite v držbe aj pred 01.04.1983 s tým, že tento čas sa neskončí skôr než 01.04.1984. (§507a ods.3 zákona č. 131/1982 Zb.).

22.Zákonná úprava sa v prípade oprávnenej držby právnickej osoby výslovne nezmieňuje o možnosti započítania existujúcej oprávnenej držby pred 1.januárom1992, tak ako tomu bolo v prípade právnej úpravy fyzických osôb v ustanovení §507a ods.3 OZ. Z textu zákona vyplýva, že vlastnícke právo k pozemku nadobudne vydržaním osoba, ktorá kedykoľvek po 1.januári 1992 splní podmienky, stanovené § 134 OZ, zo zákona však nie je možné vyvodiť, že by nebolo možné takto prihliadať k dobe, počas ktorej má oprávnený držiteľ pozemok v držbe pred 01.01.1992. Opačný výklad by viedol k narušeniu princípu rovnoprávneho postavenia subjektov občianskoprávných vzťahov, kedy by výraznou mierou znevýhodňoval právnické osoby znemožnením započítania oprávnenej držby realizovanej pred 01.01.1992. Treba mať na pamäti aj význam právnej úpravy, ktorý viedol k obnoveniu tradičných dôsledkov spojených s vydržaním a zrušil nedôstojné obmedzenia jeho využitia, teda aj vylúčenia nadobudnutia vlastníctva právnickou osobou.

21. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd do oprávnenej držby právnickej osoby započítali aj držbu vykonávanú pred 1.januárom 1992, teda, od výkladu uvedeného vo vyššie uvedených rozhodnutiach sa neodklonili, preto v tomto prípade nemožno hovoriť o situácii, kedy by sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

22. Dovolaiteľka ďalej namietala, že vydržaním nebolo možné nadobudnúť vec z majetku v socialistickom vlastníctve, alebo vec, ku ktorej má socialistická organizácia právo užívania. Právny predchodca žalobcu ako socialistická organizácia mal právo užívania predmetných nehnuteľností a už aj z tohto dôvodu sa vydržanie nehnuteľností vylučuje.

23. K tomuto argumentu dovolací súd uvádza, že v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp.zn. 18C 149/96 bolo rozhodnuté, že kúpna zmluva uzavretá dňa 19.03.1976 medzi predávajúcim Rímskokatolíckym biskupským úradom v Košiciach a kupujúcim Družstevnou cestovnou kanceláriou Tatratour PR Bratislava je neplatný právny úkon a týmto rozhodnutím je dovolací súd viazaný. Následkom tejto neplatnosti je skutočnosť, že vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti nebolo platne prevedené z vlastníctva cirkvi do socialistického vlastníctva. Církevné vlastníctvo v tomto období zákon síce výslovne neupravoval, ale aplikačná prax ho všeobecne akceptovala ako osobitnú formu súkromného vlastníctva.

24. K právnej povahe majetku cirkví a náboženských společností sa 20.05.1954 vyjadrila Generálna prokurátura ČSSR v stanovisku Č.T 282/54-ZO-33 ktorá uviedla nasledovné: „Majetok cirkví a náboženských společností nie je socialistickým vlastníctvom ani vlastníctvom osobným. Cirkevný majetok nebol zoštatnený. Vlastníctvo cirkví, poprípade cirkevných inštitútov trvá a štát na majetok dozerá. Nemôže byť preto žiadnou z foriem socialistického vlastníctva. Nemôže byť taktiež osobným vlastníctvom, nakoľko je to z povahy tohto druhu vlastníctva vylúčené. Ide teda o vlastníctvo súkromné. Toto vlastníctvo sa vyznačuje niektorými zvláštnosťami, ktoré ho odlišujú od iného súkromného vlastníctva hlavne tým, že cirkevný majetok je nielen pod dozorom, ale i pod zvláštnou ochranou štátu, ktorý svojím dozorom tento chráni pred odňatím kultovým účelom, a dokonca hradí i vecné náklady na jeho uchovanie. (Právni poměry cirkví a náboženských společností v ČSSR a jejich hospodářské zabezpečení státem, vydali Sekretariáty pro věci církevní při ministerstvech kultúry ČSR a SSR, Praha, 1977)

25. Nakoľko v prejednávanej veci ako vyplynulo z rozsiahleho dokazovania vykonaného prvoinštančným súdom boli splnené podmienky oprávnenej držby zo strany žalobcu, tento vydržal predmetnú nehnuteľnosť, ktorá v dotknutom období nepredstavovala socialistické vlastníctvo, ale išlo o vlastníctvo cirkevné (vzhľadom na súdom určenú neplatnosť kúpnej zmluvy), túto užíval nepretržite od roku 1976 do roku 1994 v domnení, že je jej vlastníkom, a vzhľadom na fakt, že do vydržacej doby sa mu započítava aj doba oprávnenej držby spreď roku 1992, splnil tak všetky podmienky vydržania stanovené platným právnym poriadkom.

26. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné, a preto ho zamietol podľa §448 CSP.

27. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods.1 CSP. Súď prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobca mal v konaní plný úspech, dovolací súď mu priznal náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.